

Türkiye Cümhuriyetile Bulgaristan Kırallığı arasında münakit ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkında 1/726 numaralı kanun lâiyhası ve Hariciye ve İktisat Encü- menleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı: 6/1922

2- VI -1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye Cümhuriyeti ile Bulgaristan hükûmeti arasında münakit ticaret ve seyrisefain muka-
velenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince
2-6-VI-930 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibe ve teferrü-
at ile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Cümhuriyet Hükûmeti ile Bulgaristan Hükûmeti salâhiyettar Murahhasları arasında 27
mayıs 1930 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan ticaret ve seyrisefain muahedenamesi
merbut kanun lâiyhasile Büyük Meclisin tetkik ve tasdikina arzediliyor.

Muahedename ticaret ve seyrisefain ahkâmını şamil ve beynelmîlel kabul edilmiş son
muahedelere mümasildir. Ahkâmı umumiyesi itibarile diğer Devletlerle aktettiğimiz emsali
muahedelerin aynıdır.

Hükûmetinizin iki memleket arasındaki ticarî münasebetleri tanzim ve bunların inkişafını
temin edecek olan bu vesikayı tasvip nazarlarınıza arzeyler.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Karar № 24
Esas № 1/726

3-VI-1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile Bulgaristan Kırallığı arasında Ankarada 7 mayıs 1930 tarihinde
akit ve imza olunan ticaret ve seyrisefain mukavelesile, tasdikına ait kanun lâiyhası ve merb-
utu esbabı mucibesi encümenimizce tetkik ve müzakere edildi

Umumî hükümleri itibarile emsallerine uygun ve en ziyade mazharı müsaade millet mua-
melesine göre tanzim edilmiş olan işbu mukavele ile tasdiki hakkındaki kanun lâiyhası Encü-

menimizce tasvip edildiğinden havale mucibince İktisat Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı

Hariciye En. Rs. Erzincan <i>Saffet Ziya</i>	M. M. Siirt <i>Mahmut</i>	Kâtip	Âza <i>H. Nebizade</i>	Âza <i>Zekâi</i>	Âza <i>M. Celâl</i>	Âza <i>Müni</i>
--	---------------------------------	-------	---------------------------	---------------------	------------------------	--------------------

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İk. Encümeni
Karar № 33

4-VI-1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile Bulgaristan Kırallığı arasında Ankarada 7 mayıs 1930 tarihinde akt ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelesile kanun lâyihası ve Hariciye Encümeninin mazbatası Heyeti Murahhasamız Reisi ve Diyarbekir Meb'usu Zekâi Beyin huzurile tetkik ve müzakere edildi.

En ziyade mazharı müsaade millet esası üzerine ve listeli olarak tanzim edilmiş bulunan bu mukavelenamede tenzilâta tabi listeye dahil eşyanın büyük bir kısmı tayyedilmiş ve yalnız kaşar ile odun kömüründen ibaret iki madde bırakılmıştır. Tuzlu balık ve balmumu gibi bir kısım ihracatımız hakkında tenzilât yaptırılmış ve üzümlerimize ait resmi de Korent üzümü şeraitine müsavi bir tarzda tesbit ettirilmiş olduğuna nazaran bu mukavele ile ona müteallik lâyihamın aynen kabulüne karar verilmiştir.

Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. En. Rs. Burdur <i>Mustafa Şeref</i>	M. M. Mardin <i>Ali Rıza</i>	Kâ. Zonguldak <i>Hüsnü Rıza</i>	Mardin <i>Nuri</i>	Yozgat <i>Tahsin</i>	İzmir <i>Hüseyin</i>
Konya <i>A. Hamdi</i>	Manisa <i>Yaşar</i>	Ş. Karahisar <i>İsmail</i>			

Hükûmetin teklifi

Türkiye Cümhuriyetile Bulgaristan Hükûmeti arasında münakit ticaret ve seyri sefain muahedenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Bulgaristan Hükûmeti arasında 1930 senesi mayısın yirmi yedinci günü Ankarada imza edilen ticaret ve seyri sefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti mumurdur.

Bş. V. <i>İsmet</i>	Ad. V. <i>M. Esat</i>	M. M. V. <i>M. Abdülhalık</i>	Da. V. imzada	Ha. V. <i>Dr. T. Rüştü</i>	Ma. V. <i>Ş. Saracoğlu</i>	Mf. V. <i>Cemal Hüsnü</i>
------------------------	--------------------------	----------------------------------	------------------	-------------------------------	-------------------------------	------------------------------

bulunmadı

Na. V. <i>Recep</i>	İk. V. <i>Şakir</i>	S. İ. M. V. <i>Dr. Refik</i>
------------------------	------------------------	---------------------------------

Türkiye ile Bulgaristan arasında ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri

Diğer taraftan

Haşmetli Bulgar Kırallı Hazretleri

Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ticarî münasebatın teşvik ve inkişafı arzusu ile mütehassis olarak bir Ticaret ve Seyrisefain Muahedesi aktine karar vermişler ve bu maksatla murahhas olmak üzere:

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri:

Esbak Vekil ve Büyük Elçi Diyarbekir Meb'usu Zekâi Beyefendi ile Burdur Meb'usu Mustafa Şeref

Ve Hariciye Vekâleti Müsteşarı Menemenli Numan Beyefendileri;

Haşmetli Bulgar Kırallı Hazretleri:

Bulgaristanın Türkiyede fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Müsyü Théodore Pavloff ile Maliye Nazaretinde Gümrükler Şubesi Müdürü Müsyü Yordan Mitkoffu ve Ticaret Sanayi ve mesai Nazaretinde Kalem Müdürü Müsyü Ivan Gabenskiyi tayin eylemişlerdir.

Müşarünileyhim usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğere tebliğ ettikten sonra âtideki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Menşei Yüksek Âkit taraflardan biri olup diğerinin ülkesine ithal olunan tabî veya mamul müstahsallar, en ziyade müsaadeye mazhar millet memleketin mümasil müstahsallarından alınan veya alınacak olandan başka yahut daha yüksek resimlere, emsale, harçlara veya herhangi başka aidata tabi tutulmıyacaktırlar.

En ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi esası, Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesinden diğerinin ülkesine ihraç olunan tabî ve mamul müstahsallara müteallik ihracat resimlerine ve sair aidata şamildir.

Şurası mukarrerdir ki en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinin, mehuzatı rüsumiyenin keyfiyeti tatbikına gümrük muamelesine, ithal olunan eşyanın muayene ve tahlil tarzına, gümrük resimleriyle harçların tediyeye şartlarına da şamildir.

Madde — 2

Menşei Yüksek Âkit taraflardan biri olup diğerinin ülkesine ithal olunan tabî veya mamul müstahsallar, her ne nam altında olursa olsun dahilî resimler hususunda üçüncü bir memleketin aynı müstahsallarına bahşedilmiş olan muameleden müstefit olacaklardır.

Madde — 3

Yüksek Âkit taraflardan her biri ithal olunan eşyanın menşei olan memleketi tayin için, bahsolunan eşyanın mezkûr memleketin tabî veya mamul müstahsallarından bulunduğu veya orada gördüğü tahavvül münasebetile o suretle telâkkisi icap eylediğine dair bir menşe şahadetnamesi istiyebilecektir.

Merbut nümuneye (A melfufu) göre tanzim edilmiş olan menşe şahadetnamesi gerek ticaret ve ziraat daireleri gerek mürsilin mensup olduğu ticaret odası, gerekse mürselünileyh memleketin kabul edeceği herhangi teşekküller ve heeytler tarafından verilecektir. Mürselünileyh memleketin, menşe şahadetnamelerinin, kendi siyasî yahut konsolosluk mümessili tarafından tasdik edilmesini istemeye hakkı olacaktır.

Posta paketleri, gideceği memleket Hükûmeti bunların ticarî bir mahiyeti haiz irsalâtta madut olmadığını kabul ettiği takdirde, menşe şahadetnamesinden istisna edilecektir.

Madde — 4

Âkit taraflardan birinin ülkesine - son geldiği yer neresi olursa olsun - diğer taraf ülkesinde müstahsal veya mamûl bir maddenin ithali hakkında hiç bir memnuiyet veya takyit, her hangi diğer ecnebi bir memlekette müstahsal veya mamûl mümasil maddelerin ithaline de teşmil edilmedikçe idame veya ihdas edilmeyecektir.

Âkit taraflardan birinin ülkesinden diğerinin ülkesine her hangi bir maddenin ihracı üzerinde hiç bir memnuiyet veya takyit, mümasil maddelerin her hangi diğer ecnebi memlekete ihraema da teşmil edilmedikçe idame veya ihdas edilmeyecektir.

Yukarıki fıkralarda vaz edilmiş olan umumî kaideye, mevzubahs memnuiyet veya takyitlerin aynı şerait altında bulunan her hangi diğer ecnebi memlekete aynı zamanda ve aynı tarzda teşmil edilmesi şartile, ancak aşağıdaki hususlarda istisna kabul edilebilir:

- 1 - Umumî emniyet icaplarına binaen vazolunan memnuiyet veya takyitler;
- 2 - Âmmenin sıhhati düşüncesile mevzu memnuiyet veya takyitler;
- 3 - Hayvanları veya nebatları hastalıklardan ve tufeylilerden muhafaza ve nebatları tereddiden ve einsin tükenmesinden vikaye için vazolunan memnuiyet veya takyitler ;

Madde — 5

Yüksek Âkit taraflar, beynelmilel transite en ziyade elverişli olan yollar üzerinde şahıslara yolcu ağırlıklarına, eşyaya ve her türlü maddelere, gemilere ve vapurlara, arabalara, vagunlara ve diğer nakil vasıtalarına müteakabilen transit bahşetmeği, bu bapta yekdiğere en ziyade müsaadeye nail millet muamelesi temin ederek, taahhüteyleler.

Yüksek Âkit taraflardan birinin arazii rüsumiyesinden geçen her nevi eşya, muhafaza, kurşunlama, tahmiliye, tahliye, istatistik ve mağaza resim ve ücretleri müstesna olmak üzere, her türlü gümrük resminden ve başka tekliflerden müteakabilen muaf tutulacaktır.

Bu maddenin hükümleri aktarılan yahut ambalâjı değiştirilmiş veya değiştirilmemiş olmak üzere antirepoya konulan transit eşyasma da tatbik olunur.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki bu eşyanın transiti, memlekete gizlice dühulün men'i zmnında müteallik olduğu gümrük kanunlarına tevfikân temin olunacaktır.

Yüksek Âkit Taraflardan hiç biri kendi ülkesine girmesi memnu olan yolcuların transit suretile geçmelerini temin ile mükellef olmayacaktır. Yüksek Âkit taraflar, eşyanın ve hususile dördüncü madde mucibince ithali memnu olanların gizlice memlekete ithal olunmayıp faakt hakikaten transit edilmiş olmalarını temin için her türlü tedabir ittihazı hakkını muhafaza ederler.

Eşyanın transiti:

- 1 - Devletin emniyetine ve âmmenin selâmetine müteallik sebepler dolayısıyla;
- 2 - Sıhhat sebepleriyle yahut hayvanat ve nebatat hastalıklarına karşı ihtiyat tedbiri olarak menedilebilecektir.

Yüksek Âkit taraflar; ülkelerinde Devlet inhisarında mevzu teşkil eden yahut istihsâl ve fûruhtu memnu olan müstahsalların transitini, halen mer'î bulunan yahut âtiyen ittihaz edilecek olan kanunî ve idarî ahkâm ile tesis edilecek hususî mürakabeye tabi tutulabileceklerdir.

Madde — 6

Yüksek Âkit taraflar, kendi ülkelerindeki demiryollarında aynı hatlarda ve aynı şartlar dahilinde ve kezalik aynı istikamette olmak üzere mümasil eşya hakkındaki ücrete ve nakil tarzlarına ve teslim şartlarına ve umumî resim ve mükellefiyetlere müteallik hususlarda müteakabilen yekdiğere en ziyade müsaadeye mazhar millîet muamelesini temin eyleyler.

Bundan maada iki Hükümet, demiryollarında karşılıklı müraselât teferruatını ve transiti, şimendifer idarelerince doğruca itilâf edilerek tanzim etmek hakkını muhafaza ederler.

Üçüncü bir Devletle müsavat üzere muamele görmek esası ;

1 - Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden hemhudut memleketlerle hududun iki tarafında on beşer kilometroyu geçmiyen bir mntaka dahilinde vukubulacak hudut ticareti hususunda bahşedilmiş veya sonradan edilecek olan müsaadelere,

2 - Gümrük ittihadından münbais hususî müsaadelere ;

3 - Gümrük tarifesi hususunda Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketler arasında mevcut veya ileride ihdas edilebilecek hususî menfaat ve müsaadelere tatbik olunmıyacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan birine mensup olup kendi memleketlerindeki salâhiyet sahibi makamlar tarafından verilmiş bir salâhiyet varakası ibraz ederek orada ticaret ve san'atlarını icraya mezun bulduklarını ve kanunlarda musarrah harçları ve resimleri tesviye ettiklerini isbat edecek olan tacirler, fabrikaçılar, ve sair san'at erbabı gerek kendileri ve gerek hizmetlerinde bulunan seyyar memurlar vasıtasile diğer taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsiller nezdinde yahut umumî satış yerlerinde mübayaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır.

Bunlar, arzettikleri mevada tevafuk eden metaları kendi ticaret ve san'atlarında kullanan tacirlerden ve sair kimselerden siparişler dahi alabileceklerdir. Onlar ancak, nümune ve modelleri beraberlerinde götürebilecekler yahut kendilerine göndereceklerdir. Onlar, bu fıkrada tadat olunan faaliyetlerden dolayı hususî hiç bir resim ve aidatla mükellef tutulmıyacaklardır.

Muayyen bir metan örneği olan bileümle mevat,, bir taraftan tekrar ihracında ayniyetlerinin tesbit kılınmasına salih bulunmak, diğer taraftan böylece ithal edilmiş olan mevat mecmu heyetile nümuneliklerin mutat mahiyetini zayi etmiş olacak derecede kemmiyeti veya kıymet irae etmemek muzaaf kaydi ile, nümunelik yahut model addolunur.

Salâhiyet varakası B merbutundaki nümuneye muvafık surette tanzim edilmiş olacaktır. Âkit taraflar bu varakaları itaya memur olan makamata ve kezalik seyyar ticaret memurlarının ticaretlerini icra hususunda tebaiyete mecbur oldukları ahkâmı mütekabilen yekdiğerine iş'ar edeceklerdir.

Maahaza, şurası mukarrerdir ki yukarıda zikredilen seyyar ticaret memurları, varakalar da yazılı olanlardan başka tacirler veya san'at erbabı için satış muameleleri akdinde bulunmak hakkını haiz olmyacaklardır.

İthali memnu emtia müstesna olmak üzere, bir gümrük resmine veya herhangi diğer resme tabi olan ve nümunelik veya model suretile ithal edilen mevat, tekrar ihraç olunmaları kaydile, iki tarafça, aşağıdaki şerait dairesinde, ithal ve ihraç resminden muvakkat muafiyetle kabul edilecektir :

A - Bu seyyar memurlar, gümrük idaresine beyannamelerini verirlerken, ihraç memleketi gümrük memurları tarafından musaddak ve beraberlerinde ithal ettikleri nümuneleri veya modelleri alelmüfredat müş'ir bulunan tarifatlı bir listeyi üç suretile birlikte ibraz edeceklerdir. Eğer tarifatlı listeyi hamil bulunmıyorlarsa, beyannamelerini verirlerken, nümuneler veya modelleri alelmüfredat irae eden yeni bir listeyi üç nüsha olarak ita edeceklerdir.

ithalât memleketinin gümrük memurları listenin mahallî lisana tercümesini talep edebileceklerdir.

B - Nümuneler veya modellerin tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin tesbit edilebilmesi için, bunlar ihracat memleketinde nevi ve şekillerine göre, damgalanmış yahut balmumu veya kurşunla mühürlenmiş olacaklardır. Her bir tarafın gümrük makamata, nümuneler üzerine vazedilmiş olan işaretlerin aslına mutabakatının tahkikini temin için, bu damgaların örneklerini ve mühürlerin basılmış şekillerini mütekabilen ve resmen yekdiğerine göndereceklerdir.

İşaretler vaz'ı gayrikabil veya mahzurları dâi olduğu takdirde, fotoğraflar, resimler veya tam ve mufassal tarifat ile ayniyetin tesbiti caizdir. Buunla beraber, ithalât memleketinin gümrük memurları bu nümuneleri tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin temini için elzem addedecekleri

biçümle ahvalde masarifi alâkdarlarca tesviye edilmek üzere istisnâ olarak munzam işaretlerle teğhiz edebileceklerdir .

Bu son keyfiyetten maada, gümrük muayenesi, nümunelerin sadece ayniyetinin tesbitinden ve icabı takdirinde talep edilecek tekâlif ve rüsum miktarının tayininden ibaret olacaktır.

Nümune veya modeller ihraç memleketinde vazedilmiş şartları hamil bulunmazsa ithal memleketinin gümrük memurları yeni işaretler vazedeceklerdir.

C : İthalâtçı tarafından gümrük idaresine tarifâtli listenin veya nümunelere aîd beyannamenin itasından sonra gümrük muayenesine mübaşeret edilecek ve nümunelere aîd olan liste veya beyanname ile bunlara mevzu işaretler usulüne muvafık ise bu nümunelerin her birinin gümrük resmi ve - eğer mahal varsa - istihlâk resmi tesbit olunacak ve bu tekâlif ve rüsumun balığ olduğu miktar gerek nakten, gerek ithalât memleketinin salâhiyettar makamâtı tarafından kâfi görülen teminat suretinde depozito edilecektir. Teminata mütedair ahkâm Hükûmetler tarafından kendi kanunlarına göre tanzim edilecektir. Tartma ve saire ücretleri kat'î surette tesviye olunacak ve gümrük memurları tarafından alelusul tasdik edilen tarifâtli liste veya beyanname nüshalarında biri ithalâtçıya iade edilecektir.

Maahaza, ithalâtçı, nümunelerden her birinin rüsumunu tarifinin mevadî müteallikası mucibince hesap ettirip depozito edecek yerde nümunelerin meumu için bu rüsumu tarifede en yüksek resme tabi nümune üzerinden tesviye eylemek hakkını haiz olacaktır. Gümrük memurları bu teklifi isaf etmekle mükellef bulunacaklardır.

D : Bu suretle ithal edilmiş olan nümuneler veya modeller altı aylık bir mühlet zarfında gerek ithal edildikleri gümrükten gerek diğer birinden ya ihracat memleketine iade veya her hangi bir memlekete tekrar ihraç edileceklerdir. Altı aylık mühlet, icap ettiği takdirde, ithalât memleketinin gümrük idaresi tarafından temdit olunabilir.

E : Tarifâtli liste veya beyanname ile tekrar ihraç edilecek nümuneler veya modeller alâkadar tarafından gümrük idaresine ibraz olunacak ve bu idare, muayene ettikten sonra, bilâ tehir ithal esnasında mevdu rüsumun tamamen iadesi veya bu rüsumun tesviyesini müemmin kefaletin feshi muamelesini ilmühaber mukabilinde ifa edecektir. Bu iade veya kefalet feshi keyfiyeti ancak tekrar ihraç edilmiş olan nümuneler veya modeller için ifa kılınacaktır. D fıkrasında zikredilen mühletin hitamından sonra, tekrar ihraç edilememiş veya o mahalde satılmış olan nümuneler veya modellerin emaneten tutulan gümrük rüsumu gümrük idaresine irat kaydolunacak veya - kefalet kabul edilmişse - kefillerden istifa edilecektir.

F - İthal esnasında mevdu rüsumun iadesi veya kefaletin feshi hudutlarındaki bilûmum gümrük idareleriyle memleket dahilinde kâin olup bu bapta muktazi salâhiyeti haiz bulunan gümrük idarelerince ifa edilebilecektir. Âkit taraflar mezkûr salâhiyetin verildiği idarelerin listelerini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Bu maddenin ahkâmı hakkında her hangi bir üçüncü Devletle müsavat üzere muamele görmek esası zaten müteakabil surette mahfuz bulunmakta ~~bu maddenin ahkâmı hakkında her hangi bir üçüncü Devletle müsavat üzere muamele görmek esası zaten müteakabil surette mahfuz bulunmakta~~

Bu maddenin ahkâmı seyyar satıcılığa, seyyar sanayia keza ne ticaret ne de san'at icra etmiyenler nezdinde sipariş taharrisine kabili tatbik olmayacaktır.

Madde — 9

Yüksek Âkit taraflardan birinin, ticaretlerini icra zmnında, yerlilere tahsis edilmemiş olan, panayır ve pazarlara giden tebaası, diğerinin ülkesinde, tabiiyetinde buldukları memleket devairi tarafından (C) merbutundaki nümune veğhile verilmiş bir hüviyet varakası ibraz eyledikleri takdirde mahallî tebaadan daha az müsait bir surette muamele görmeyeceklerdir.

Birinci fıkranın ahkâmı seyyar ticaret ve san'at erbabına keza ayak satıcılığile san'at ve ticaret yapmıyan şahıslar nezdinde sipariş almağa şemil bulunmadığından Yüksek Âkit taraflardan her biri bu bapta kendi kanunlarının serbestisini muhafaza eder.

Madde — 10

Âkit taraflardan birinin sancağını taşıyıp hamulesiz veya hamuleli olarak diğer tarafın sularına ve limanlarına girecek veya oralarından çıkacak olan gemi ve vapurlar oralarda - hareket ve azimet mahalleri nereleri olursa olsun - millî sefinelere yapılan muamelenin aynından her hususta müstefit olacaklar ve millî sefinelere tahmil edilen veya edilebilecek olanlardan başka, Devlet, bir vilâyet, bir nahiye veya Hükûmetin müsaade ettiği herhangi bir teşekkül nam ve menfaatına istifa olunan - ne unvan altında olursa olsun - hiç bir resim ve mükellefiyete tabi tutulmıyacaklardır.

Hamuleler - mevrit veya mahreçleri neresi olursa olsun - millî sancak altında ithal veya ihraç edilmiş oldukları takdirde tabi olacakları resim ve mükellefiyetlerden başkasına ve daha ağırlıma tabi tutulmıyacaklar ve aynı takdirde görecekları muameleden başkasına hedef olmıyacaklardır. Aynile, yolcular ve bunların ağırlıkları millî sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele göreceklardır.

Madde — 11

Âkit taraflardan her birinin gemileri diğer tarafın bir veya müteaddit limanına, gerek oralara mevritleri eenebi memleket olan hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını indirmek, gerek oralarda, eenebi memlekete götürmek üzere hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını irkâp etmek için gidebileceklerdir. Bu gemiler, müteakabil memleketlerin kanun ve nizamlarına uyarak hamulelerinin diğer bir limana veya diğer bir memlekete mahsus olan kısmını - bu kısım için, millî sefineler lehine tesbit edilmiş en aşağı miktar üzerinden ancak istifa edilebilecek olan nezaret resimlerinden başka hiç bir resim ve masarîf tediyesile mükellef olmaksızın gemi dahilinde hıfız ve tekrar ihraç edebileceklerdir.

Madde — 12

Bahrî merakibin tabiiyeti her iki tarafça, Devleti aidesinin salâhiyettar makamâtı canibinden her memleketin kanun ve nizamlarına tevfikân bu hususta verilen vesikalar ve şehadetnamelere göre muteber tutulacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden verilen hacmi istiabî şehadetnamelerile hacmi istiabiye mütedair sair vesikalar, iki tarafı Âkit arasında bir itilâfı mahsus aktine intizaren, diğer tarafça tanınacaktır.

Madde — 13

İşbu muahedenin, seyrisefain hususunda müteakabilen millî muamelenin bahşma dair olan hükümleri âtideki mevada şamil olmaz:

- 1 - Yüksek Âkit taraflardan her birinin ülkesinde halen mer'î olan veya mer'î olacak kanunlar ile idaresine devam edilen kabutağ ile dahli sularında seyrisefaine;
- 2 - Millî ticareti bahriyeye prim şeklinde yapılan veya yapılacak olan teşvikata;
- 3 - Millî sayit hasılâtının mevzu teşkil ettiği veya edeceği hususî menfaatlara;
- 4 - Yüksek Âkit tarafların kara sularında sayit ile, limanlarda açıkta demirleme mahallerinde ve sığ sahillerdeki bahrî hizmetlerin icrasına;

Bahrî hizmetler, kara suları hududu dahilinde ve Marmara denizinde cereyan ettikçe cer ve kılavuzluk, bahrî muzaheret ve tahlisiye işini ihtiva eder.

Yukarıda tadat edilen mevât haricinde kalan müstesniyat en ziyade müsaadeye mazhar millet kaidesine tabi tutulacaktır.

Madde — 14

Yüksek Âkit taraflardan birine mensup bir geminin diğer taraf sularında garkolması, karaya oturması, hasarı bahrî veya mecburî tevakkufa uğraması gibi hadisatta, sefine ve hamulesi, işbu

memleket kanun ve nizamlarının mümasil ahvalde millî sefaine bahşettiği müsaadelerin ve mua-fiyetlerin aynından istifade edecektir. Geminin kaptanına, mürettebatına ve yolcularına gerek bizzat kendileri için ve gerek sefine ve hamulesi için aynile tebaai mahalliyeye tatbik olduğu derecede muavenet ve muzaheret edilecektir.

Tahlisiye resmine gelince, tahlisin vukubulduğu memleketin kanunî mevzuatı tatbik olunacak tır. karaya oturmuş veya garkolmuş bir geminin kurtarılan emtiası, dahilî istihlâk için memle-kete ithal edilmedikçe hiç bir gümrük resmine tabi tutulacaktır.

Madde — 15

İşbu muahede tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün mertebe sür'atle Sofyada taati edile-ceklerdir.

Muahedename, tasdiknamelerin teatisinden on beş gün sonra meriyete girecek ve müddeti iki sene olacaktır. Bu müddetin hitamından sonra Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden fesholununcıya kadar meriyet mevkiinde kalacak, fesih iş'arı tarihinden ancak altı ay sonra tesirini gösterecektir.

Yukarıki ahkâmı tasdik etmek üzere Yüksek Âkit tarafların murahhasları bu muahedeyi im-za etmişler ve mühürlemişlerdir.

Ankarada 27 mayıs 1930 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekai
Mustafa Şeref
M Numan

Th. Pavloff
Yor. Mitkoff
İv. Gabevsky

(A) merbutu

Menşe şahadetnamesi nümunesi

Mürsilin		Mürselünileyhin			
İsmi:.....		İsmi:.....			
İkametgâhı:.....		İkametgâhı:.....			
Sokağı:.....		Sokağı:.....			
Parça adedi	Ambalajın - zurufun - şekil ve süreti	Marka ve numarası	Safi ve gayri safi sikleti kilo ve kıymeti	Sevkedildiği tarik (şimendifer , posta, vapur ilah)	Muhtevi- yatı

Balâda evsafı zikredilen eşyanın menşeinin.....
olduğu tasdik kılınır. / / 19

Şahadetnameyi ita eden salâhiyettar dairenin ismi ve imza
(Mühür)

B - merbutu

Devletin İsmi

Varakayı ita eden makam

Seyyar ticaret memurlarına mahsus
salâhiyet varakası

İta tarihinden itibaren oniki ay müddetle muteberdir

Hangi memleketler için muteber olduğu varakanın numarası

..... Şehirinde mütevellit ve
şehirinin sokağında numaralı mukim Efendinin
..... şehirinde unvanı ticarisi altında işleyen

(1)

fabrika - veya ticarethane - sinin - lerinin sahibi veya - namına ifayı muameleye salâhiyettar
seyyar ticaret memuru olduğu ve mumaileyhin salifüzzikir fabrika - ticarethane - ler - için balâ-
da muharrer memleketlerde siparişler almak ve yahut mübayaat icra eylemek salâhiyetini haiz
bulduğu ve mezkûr ticarethane fabrika - nın - ların

Memleketin de icrayı ticaret - sanat - etmeğe mezun olup bu bapta tekâlifi kanuniyeyi
tesviye etmekte olduğu - oldukları - tasdik kılındı.

..... Şehrin ismi 193

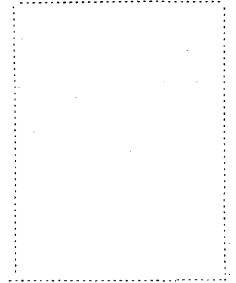
Ticarethanenin - lerin - sahibinini imzası

Fotoğrafi

Varaka hamilinin eşkâli

Yaş
Boy
Saç
Alâmeti farikai sabite

Varaka hamilinin imzası

(1) İşbu noktalara ticarethane veya fabrikaların neler sattığı veya neler imal ettiği
yazılacaktır

C - Merbutu

Panayır ve pazarları ziyaret edenlere mahsus salâhiyet varakası

İşbu varakanın hamili olup..... deki Türk tebaası için Bulgaristandaki Bulgar tebaası için :

Türkiyedeki panayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan Efendinin şehrinde ikamet eylediği ve ticaret veya san'atının icrası için tekâlif ve rüsumu kanuniyeti tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılmdır.

İşbu varaka aylık bir müddet için muteberdir.

(Varakanın ita kıldığı mahal ve tarih ile ita eden makamın imza ve mühürü)

İmza protokolu

İşbu muahedenamenin imzası esnasında iki Hükümet murahhasları zirdeki noktaların tesbiti hususunda mutabık kalmışlardır :

Şurası mukarrerdir ki Türkiyeye ithallerinde Bulgaristan müstahsalâtı olan odun kömürü (Türk gümrük tarifesininin 283 numarası) % 30 keza Bulgaristan müstahsalâtı olan kaşkavallar (Türk gümrük tarife numarası: 24/ A dan) da %25 nisbetinde bir gümrük resmi tenzilinden muahede müddetince müstefit olacaktır.

Aynı veçhile mukarrerdir ki Türkiye müstahsalâtından olan taze ve tuzlu balıklar (Bulgar tarifesininin 30, 31 b/ 1, 31 b/ 2, 31/ c numaraları) keza balmumu (Bulgar tarifesininin 124/a numarası) dahi muahede devam ettiği müddetçe Bulgaristana ithallerinde zirdeki gümrük rüsumuna tabi olacaklardır :

Bulgar tarife №	Eşyanın tavsifi	Leva olarak kenetele tatbik olunacak resim
30	Balıktır, her nevi canlı, taze yahut soğukta mühafaza edilmiş	14
31/b	Palamut:	
	1 - Kesilmiş (lâkerde)	70
	2 - Tamam	45
31/c	Sairleri	19
124/a	Balmumu ve balmumu peteği	140

Bununla beraber tenzilât yüzdesinin taallük ettiği odun kömürü ile kaşkavala tatbik olunan tarifeler tezyit edilecek olursa bu tezyidin mer'iyete girmesinden itibaren dokuz aylık bir mühlet bitimına kadar mezkûr maddeler için muahede derpiş edilmiş olan menafi hasebile işbu muahedenin imzası tarihinde tatbiki terettüp eden resimler bilâtebeddül mahfuz kalacaktır.

Bundan maada şurası da mukarrerdir ki menşei Türkiye olan (Sultaniye) kuru üzümü Bulgaristanda her hangi bir memleketin aynı mahsulâtının ve hususile Yunanistan mahsulü bulunan Korent kuru üzümünün tabi olduğundan veya olacağından daha yüksek her ne nam altında olursa olsun hiç bir gümrük resmine, hiç bir harca veya mükellefiyete tabi tutulmıyacaktır.

Birinci ve dördüncü maddeye müteferriian - Şurası mukarrerdir ki bu maddelerin ahkâmı 1499 numaralı ve 8 haziran 1929 tarihli kanunun üçüncü maddesini ihlâl etmez.

Üçüncü maddeye müteferriian - Eğer Yüksek Âkit taraflardan biri bilâhare üçüncü bir Devlete menşe şahadetnameleri hususunda muafiyet yahut her hangi teshilât bahşedecek olursa olsun bu fevâitten istifade keyfiyeti müteakabiliyet şartile derhal diğer taraf ithalâtına şamil olacaktır. .

Sekizinci maddeye müteferriian - Şurası mukarrerdir ki sekizinci maddenin ahkâmı rüsum ve

aidatı hususiye bahsinde, yerlilere nazaran hatta faaliyetleri hasebile tediyesi lâzım gelen rûsum ve aidat dolayısıyla eenebi tacirler, fabrikacılar ve diğler san'at erbabı ile hizmetlerindeki eenebi seyyar ticaret memurları için mümtaz bir vaziyet ihdas edemiyecektir.

İşbu protokol bu muahedenin cüzü mütemmimini teşkil edecek ve muahede ile aynı zamanda meriyete girecektir.

Ankara, 27 mayıs 1930

Zekâi
Mıstafa Şeref
M. Numan

Th. Pavloff
Yor. Mitkoff
Iv. Gabnsky